

78
QC 6448.

31 FH

Cesti-Ma Rahwa

Roddo, ning **Kirjo**

Kamat:

Mis fees on

I. Onsa Dypetaja Lutterusse

Katekismusse lühikesse
Selletusfega;

II. Keis Ewangeliummid

ja Epistlid/

ning fa

1. Meie Isanda Jesusse Kristusse
Kannataminne/ Surm/ illestousminne
ning Taewaminneminne;

2. Jerusalemma Liina Arrarikminne;

III. Üks Paulo, Kamat;

ning

IV. Üks Palwe, Kamat;

Jummala Auuks/ ning Cesti-ma Rahwa
Dypetusfeks walmistud.

~~~~~
Kolmat Forba trükkitud.

1729 Aastal.

Selle Ma-Rahwale/

fes

keige sesinnatse Eesti-ma sees ellawad/

Wannadele ja Noortele/

ning fes

meie ma-kele Jummalala nimme
auustawad/

andko

Se Kolm-ainus Jummal

omma rohke armo

nende

iggawessets õnnistussets.

Jummal se Issa

wotko omma helde Issa nimmega keif waesed pat-
tused nende seast õige usso jure kutsuda. Temma
arratago ülles patto unnest neid, kes omma rum-
malusse ja pattuse ello sees holetumad on; juhha-
tago neid süddamelikko pattustööõrnisse pole, ja
tonnago nende süddamed omma armsa Poia
Jesusse jure, temma käest abbi otsida
ning saba.

Jummal se Poeg,

JESUS KRISTUS

se ma-ilma Õnnisteggia

wotko neid, kes omma patto koornaga temma jure
tulle-

*

)(

tulle-

tullewad, heldeste wasto; rōmustago neid pat-
tude andeks andmissega; kulutago neile Jumma-
la rahho; saatto neid Jummalahelde Issa süd-
dant ennese sees öiete tundma; kihlago ennast nen-
de hingedega; ellago nende sees, et nemmad öige
usso läbbi ka temma sees woiksid ellada, ning
fui temma lambad temma kätte jada
iggaweste.

Jummal se Pühha Waim

wotko selle taewase Issa ja Poia selge tundmissega
walgustada neid, kes temma armo kutsmisse san-
na wortwad kuulda. Ta önnistago ning pühhi-
sego neid se waimolikko uestundimisse läbbi; ta tun-
nistago nende waimoga, et nemmad Jummalahel-
lapsed on; juhhatago neid öige tee peäle; rōmus-
tago neid keige willetsusse ja kurbdusse sees, ja teh-
ko se tullewa iggawesse ello lotust nende sees

kindlaks,

et nemmad

sellesamma pühha Waimo armo läbbi omma
wiimisel surma tunnil rōmoga woiksid öölda:

Issand JESUS!

Sinno kätte annan minna omma waimo.

Sedda keil

soiwad meie Gesti-ma-rahwale
keigest süddamest

Needsammad Öppetajad

kes seinnatse ramato nende heaks
on walmistanud.

Armad

Armad Söbrad!

Sie ja teie laste heaks on seinnane Kod-
do-ja Kirriko-ramat nüüd teistkorda
trükkitud. Need lehhed, mis esimes-
ses ramatus ollid saksa keele ülespan-
dud, on nüüd mahhajanud, sest et teie sedda ei
moista, egga sest kasso ei sa. Nende asemel on
palwe ramatus monned head palwed teie öppetus-
seks ning hinge rōmiks jälle jure pandud. Et
agga se esimesse ramat sel ajal sure ruttoga sak-
tehtud, siis se sattus, et monni luggu mitte ommas
paikas ei sanud trükkitud. Agga nüüd on keil su-
re holega wiisi ning korra pärrast seätud, nenda et
need taggumissed laulud keil laulo ramato sees, ja
need lühikesed palwe-laulud iggaüks omma E-
wangeliummi al on pandud, ning mis meie paiko-
ti ei sanud öiete seädma, on nüüd keil öigeks ja sel-
geks tehtud. Sest teie ei ussu mitte, mis sure hole
ja waewaga meie olleme liusanud se Jummalahel-
sanna, mis se pühha Waim Prohwetide ja Apost-
lide läbbi omma keele on räginud teie ma keele murde
järrele selletada, need öiged sannad mitmesugguste
küssimiste läbbi ma-rahwa suust wäliapüda, ja
nenda kirja ülesspanna. Dns nüüd monni sanna
monnile teie seas alles teadmata, siis teie teate
isse, et Wirro-rigil, Läne-rigil, ja iggaühhel rigil
on omma keele murre, sepärrast peab teine teise kääst
monni sanna öppima Jummalahel sanna ramatude
sees, kui keil meie ma-rahwas tahtwad neist enne-
sele

sele tarkust sada. Agga Jummalale olgo au ja kius, kes omma abbi se jure annud, et tännini keik hästi korda läinud. Sepärrast ka se ausa Käiseflikko Ma. Konstoriummi polest teile nüüd sega teada antakse ja kinnitakse, et sesinnane ramat, nenda kui ta nüüd on, meie ma. rahwa koggoduste sees selsammal wiisil ikka peab jama, ja polle tarwis larta, et need wannad ramatud jälle peaksid üllestwoetud ehk needfimmatsed ennam pöörtud sama. Need essimesed wiis tuhhat ramatud on Jummal tännatud! wie aasta sees, jo kui üks hea seme teie seas wäljakülvatud, ja nüüd on ta ni paljo trükkitud. Annab Jummal nüüd hea külviaega, siis andko temma ka rohket wilja ja rohke leikusse aega. Jah, temma andko onna rohke armo, et enne ma. ilma löppetust weel monni kümme kord wiis tuhhat ramatud woiksid keige sesinnatse ma sees nisugguseks hinge kasfiks, mis iggaweste jääb, ärrakullutud sada. Seks prugige nüüd ka sel korral sesinnatse ramato, ning kui teie sedda hästi tete, siis ehk Jummal ka onna ennese sanna ramato pea alwa hinnaga teie kätte satab. Se helde Jummal lasko onna sanna walgust teie pimmedusse sisse paista, et mitto teie seast woiksid sefipatto pimmedussest pöördä Jummalä armo walgusse pole, ning kui öiged walgusse lapsed uskuda, ellada, õnfaste surra, ja wiinaks iggawesse ello sees kui päilik ja taewa tähhekesed Jესusse au sees hiilgada iggaweste, Amen.

Tallinnas kolmekümnemal Paasfo ku Päawal,

1728 Aastal.

Öppe.

Öppetus ning Mainitsus. Armas Ma. rahwas.

Jummalä rohke armo läbbi on sündind, et pärrast katko mitto noort ja wanna rahwast wotnud ramatud öppida surema hologna kui ennemuiste. Jummalä armust ollete teie ka Ue Seädusse ramato kätte sanud, et iggäiks kes omma hinge eest piab hoost kanda, woib isse Jummalä sanna luggeda ning öppida, mis temma hinge õnnistusseks tarwis lähhäb. Nüüd on meie wanna koddö ning kiriko. ramat otfa sanud, mis ennemuiste on walnistud sel aial, mil meie Cesti. ma keel ei olnud ni selgesteäda; sepärrast on teie eest murret kantud, et teie ühhe ue ramato jälle pidbite kätte sama. Iggäiks teie seast, kes ei olle isfemelelinne, moistab kül isse. ennesest, kui wägga tarwis olnud, et sesamma ramat selge Cesti. ma kele pidbi ueste teie kätte sama. Sepärrast on ausa wannematte sanna peäl monningad öppetajad sedda waewa wotnud, ning on tallo rahwa suust püüdnuud nende kele wiisid, murded ning sannad öiete moista, ning sedda möda, kui tallopoiad rägiwad, on nemmad wotnud keik selle. tada

: 3

tada ning folkoseada, et teil waestel ep olle tarwis eddespiddi wahhet tehha tallopoia ning kirriko fele wahhel.

Teie heaks ning kasjufs on paljo waewa näh tud; agga meil on teäda kül, et mitto teie seast on, kes sest wannast, et se kül selge ep olle. Finni piddawad laiskusse pärrast ning et se neil üks keik on, mis neimad moistwad ehk moistmata; need on sega rahhul, et neimad sanno suust lobbisewad, et kül südda ning meel sest ei tunne egga moista ühtegi. Nisuggused wotwad kül rummalast peast öölda:

1. Et se on uus usk. Agga armas innimenne, kui sa nenda rägid ehk mõited, siis tunnista esmalt ülles, kas sinno süddames se õige usk on. Ratsu, kas sinno süddames ep olle alles walle ning mitto ebba-usko, ja ni suurt rummalust, et kül häbbi on sedda üllesrägides. agga suur hinge kahjo wait olles. Se surem hulk teie seast ei tahha targaks sada, waid pannerwad filmad finni, kui Jummal omma armo walgust rohkeste neile pakub, ning ei tahha mitte omma patto unnest üllesärkada, agga, parrago Jummal, nisugguste igawesefeks walluks ning kahjuks.

2. Teised ütewad: Kes sudab need rama tud lunnastada, meil polle joudo lääes: Agga, armas innimenne, arwa ülles, kui paljo sinna raiskad ning ärrapillad prassimisse ning liajomis se läbbi. Wottaiksid sinna Jummal sanna armas tada, omma õnnisteggia Jesuse jurest abbi otstada, Jummal riki ning temma õigust nouda; kül

Jum:

Jummal sulle sedda ifka rohkeste annaks, mis hinge öppetusfeks tarwis on. Jummal on ilma sinno teadmata murretsenud, et monningad hea melega ommast warrandusfest sinno heaks muist kinkinud, muist laenanud sepärrast, et sinna sedda ramato alwa hinnaga piddid sama. Sepärrast ärra nurrise mitte, waid immetelle sedda pohjatu mat Jummal armo, et temma sind sinno uskmat ta ning tannamata süddame pärrast tannini mitte omma armo pallest ärrabeitnud, waid sure kanna tussega sinno rummalusse ning fangetaelusse sees kannatanud, ja nüüdke weel ueste omma heldust sulle näitab, ning sedda endist pattust ello sulle tahhab andeks anda, kui sinna temma armo lassest ennast õige pattustpöörmissse pole juhhatada. Se Jummal, kes sedda iggawest ello sulle tahhab anda, saab ka sinno ihho toidusse pärrast sefinnatse ma ilma sees murret piddama; sest kui sa esmalt Jummal riki takkanouad, siis se keik weel pealegi sulle antakse. Sepärrast panne hästi tähhele, mis meie õnnisteggia öppetab Matt. ram. XVI, 26 salmis: Mis kasso / ütleb temma / on innimesel sest, kui temma keik se ma ilma kasjufs saaks / agga omma hingele / tahjo teeks ehk mis lunnastamisse hinda woib innimenne anda omma hinge eest?

Kes Jummalat kartwad kui waggad lapsed, need sawad Jummalat sefinnatse armo juhhatamisse eest süddamest ning rõmoga kiitma ning tannama, ning sefinnatse ue beateggemisse tannalikko süddamega wastawõtma.

);(4

Pan

Pange niid ka I. tähhele, mis teie näte se ma-
lito lehhe esimesse külje peäl; seal tunnistab meie
helde õnnisteggia Jeesus omma kallist ning suurt
armo nende lapsokeste wasto, kui temma ütleb
Mark. evan. X peat. 14 salmis:

Laske need lapsokesed minno jure tulla / ja ärge keelge neid mitte / sest niisuguste parrast on Jummalat riit.

Kellele Jummal niid on lapsi annud, need hoidko ennast, et nemmad omma rummalusse ning pattuse ello läbbi neid lapsokesi ei kela, et nemmad ei woi Jeesuse jure tulla, waid se on nende koshus, et nemmad hea õppetusse, mainitusse ja wagga ello läbbi ommad lapsokesed maast madalast Jeesuse jure saatwad. Kuida agga woib sögge söggedat juhhatada? sepärrast fogguwad need wannemad ennest peäle rasket nuhtlust, kes omma rummalusse ning patto sisse jäwad, ommad lapsokesed se läbbi pahhandawad, ning neid ja isse ennast hukka saatwad. Needsunnatsed peaksid faggedaste se peäle mõtlema, mis meie Jeesand Jeesus ütleb Matt. XVIII, 6 salmis: Kes pahhandab ühhe neistsunnatsist piisokesist / kes minno sisse uflwad / sel on parram / et weskiriwwi temma kaela peaks podama / ning tedda ärra-upputadama süggawama merre lohta.

Sepärrast ärkage ülles, teie waesed, kes teie patto ning rummalusse unnes maggate, ning touske ülles ehk hakkage wiikama keik rummalust ning süddame kurjust, otfige omma Jummalat süddames

mes pühha mõttede ning puhta himmudega, ning ärge wasfige kurja süddame himmude wasto pannes, siis wottab Kristus teid pään päwalt walgustada ehk targemaks tehha ning rõmustada. Murretege ni paljo, kui teie jouate, et teie ning teie lapsokesed novalt põlwelt õppite omma helde taewast Jeesa tundma, ning omma Jeesust armas-tama, kes teie heaks keik hädda ning wallo wotnud kannatada.

Teie wannad! õppige ramatud, nenda kui Jummal tännatud! mitto wanna omma wanna ea sees on õppinud: ning murretege, et teie lapsokesed aegaste Jummalat sanna ramatust õppiwad, ning ellage sedda mõda pühha Waimo armo läbbi, siis saab Jummalat arm, wäggi ning rahho teid kaitsma.

II. Need kes on üle lapse ea, ehk ka wannaks sanud, pango tähhele, mis se malito lehhe teie külje peäl on näha. Meie armas Jeesus ütleb Matt. XVIII, 3 salmis:

Õdest minna ütlen teile / kui teie ei võra ümber / ja ei sa kui need lapsokesed / siis ei sa teie mitte taewa riki.

Se on kui waggad lapsed ommad wannemad auustawad ning armastawad, nenda olge teie ka omma helde Jummalat wasto, allandikkud, sanakusekkud, ustawad, armastage ning kartke tedda üle keige asjade, lootke temma peäle ehk otfige ning wotke üks päimis keik abbi temma käest, kui se meel teil olle, siis teie ei sa mitte taewariki. Wata, sepärrast on sinno helde Jeesus inimes-

nimesseks sündinud, et temma tahhab nori ning wanno Jummalalapsiks tehha. Kes nüüd Jesusse sanna kuleb ning ussub, selle eest tahhab se taewane Jesa murretseda ning tedda kui omma ennese last armastada ning pühha Waimo annid temmale rohkeste anda, ning tedda siin ilmas ning iggaweste rõmustada. Oh sedda ilma arwamata ning pohjatumat armo! Sedda tähhendakse, kui

III. Kesl malito lehhe peäle on kirjotud:

Sesinnane on minno armas Poeg/ kes minno mele pärrast on/ tedda kuulge.

Sest nenda hüdus Jummal Jesa sure heäleaga taewast Matt. XVII, 5 salm. tunnistas ommast Poiast, ning kutsus keik innimesi nori ning wanno temma pole, et keik peawad tedda kuulma, ja ükspäinis öige usso läbbi temma sisse önsaks sama. Sedda kinnitab se armas Jesus isse, kui temma ütleb Joan. ram. XIV, peat. 6 salmis: Minna ollen sete/ ja se töddee/ ja se ello/ üks/ Et ei sa Jesa jure muudo kui minno läbbi. Need agga tullewad Jesusse jure ning sawad temma läbbi Jummalalapsiks, kes neid pattusid ma ilma himmusid ei arwa ennam rõmuks waid hinge koormaks, sest neid kutsub temma ennese jure nenda: Tulge minno jure, keik, kes waewatud ja koormatud ollete/ ja minna tähhant teile hingamist sata. Önnis on se, kes öiete tunneb, et temma ilma Jesusseta ühtegi ei woi tehha, ning sepärrast aegsaste püab öige usso, pühha himmude ning öhfamistega Jesusse jure tulla ning

ning temma sisse jada. Joan. ram. XV peat. 3 salm. Sese pead sinna ka sesinnatse ramato prugima, et sa ennam ning ennam se läbbi ennast lasse öisse Jesusse jure juhhatada, et sa tedda ommas süddames wastowottad, ning temma käest melewalda saad Jummalalapsiks sada ning jada iggawest.

Sesinnane ramat hütakse Koddo ning Kirri. To ramatuks/ sepärrast et sinna, kui sa omma hinge eest öiget murret kaännad, sest Kirrikus ning Koddo woid kasso ning öppetust sada ning tunda. Selle ramato sees on:

(I.) Önsa öppetaja Lutterusse lühhike Katekismus/ ning sesamma lühhikeste küsimiste ning kostmistega ärrafelletud.

Nende heaks, kes omma Katekismusse wiis peatükki on öppinud, et nemmad ka sesinnatse lühhikesse selletusse woitwad öppida ning sest tarust ennestele sada. Kes laiemat selletamist püab, woib sedda ramatut osta, kus se Katekismus laiemalt on ärrafelletud.

II. On need Ewangeliummid ning Eppistlid. Neid ei pea sinna mitte ükspäinis Kirrikus kuulma, waid ka Koddo ühhel harwal lugema, tähhele pannema ning Jummalat süddamest palluma, et se töe Waim sind öige töe tele wotaks juhhatada. Nende järrelt leiad sinna

1. Sedda/ mis meie Jesanda Jesusse Öristusse. Kannatamisest ning surma aial on sündinud. Öirra ölle agga sega rahhul, et sa need sannad loed, waid pallu Jummalat süddamest, et sa öiete pühha Waimo abbi läbbi öppid moistma.

1) Kui

1) Kui hirmsad feik pattud Jummalale ees on, sest et Jummalale Poeg nende pärrast sinno assemel ni hirmsaste on waerwatud

2) Et Kristus Jeesus omma raske kannatamisese ning surma läbbi sind on Jummalaga leppitanud, kurrati käest feik woimust ärrawõtnud, et temma ühhegi ei woi sundida patto teggema ning feikile, kes temma sanna uskwad ning temma juwest abbi otswad, sedda wägge saatnud, et nemmad woimwad kurrati, ma-ilma ning feige pattude wasto panna ning woimust sada.

3. Et sinna, kui sa püäd õige risti-innimenne olla, ei woi egga pea omma pattuse tahtmisese järrele ellama; sest kes mõtleb ning ussub, et üks Jummalale laps ikka omma pattuse nõdrusse sisse peab jääma, ning ei woi omma ning ma-ilma himmnude peäle täit woimust sada, se elsub hirmsaste, teeb Jummalale sanna ning tootusfed walleks, ning Jummalale nõdrumaks kui kurratit; 1 Joan. III, 5-9. IV, 3-5. misuggune tallab Jummalale Doega jalgega, panneb rojafeks Jeesuse werd, mis läbbi temma on puhtaks tehtud, ning teotab sedda pühha Waimo.

Sepärrast kule, mis Jummalale sanna õppetab, ning mis lasso ning wägge meie omma Jeesuse kannatamisest ning surmast same, ning misuggused õiged risti-innimesed on, ning peawad ollema.

Rom. rom. VI peat. 1-6 salm. sad. Mis meil siis tulleb õõlda? kas meie peame patto sisse jääma, et se arm peaks surumaks minnema? ei milgi kombel/ kes meie olleme pattule ärrasurnud/ kuidas peame meie weel

weel selle sees ellama? Ehk eks tete-ei tea/ mitto meid Kristusse Jeesuse sisse on ristitud/ et meie temma surma sisse olleme ristitud? Siis olleme meie temmaga mahhama-etud ristimisese läbbi surma sisse/ et otsego Kristus on üllesärrarud surnust Jeesu läbbi, meie ta nenda peame udes ellus läima. Sest kui meie temmaga olleme istutud temma surma sarnatseks/ siis peame meie ta temma üllestõusmisese sarnatsest ollema. Et meie sedda teame/ et meie wanna inimenne temmaga on risti podud, et se patto ihho peab rühjaks minnema/ et meie teps patto ei teni; sest kes surnud on, se on õigeks tehtud sest pattust.

2. Kor. V, 15. salm. Meie arwame sedda/ et kui üks keikide eest on ärra surnud/ siis on keik ärra surnud/ ja Kristus on keikide eest ärra surnud/ et need, kes ellawad/ ei pea ennam ennestele ellama, waid sellele, kes nende eest on ärra surnud ja üllesärrarud.

Tit. II, 14 salmis. Kristus on isse-ennast meie eest annud/ et temma meid pididi ärra lunnastama teigest üllekohtust, ja puhastama ennesele ommaks rahwaks/ mis ussin on hea tõle.

1 Joan: III, 7-8 salm. Lapsõkessed, ükski ärgo elsitago teid: kes õigust teeb/ se on õige, nenda kui temma õige on; kes patto teeb/ se on kurratist/ sest kurrat teeb patto algmisest. Sels on Jummalale Poeg ilmunud, et temma kurrati tõõd pididi ärrarikkuma.

2. Pärast antakse sulle ka teada, kui hirmsaste Jerusalemma list on ärraviklutud/ sedda pane hästi tähele, ning õppi moista, kuidas nende kässi wimaks käib, kes Jummal sanna põlgawad, ning omma walle ning ebba-usso sisse jäwad, nenda kui meie ommal ajal ning ommal maal sedda olleme näinud, ning teisist madest kuulnud.

Prohwet Jeremia ütleb IX peat. 12-13 salm. Kes on se mees, kes ni tark on/ ning moista sedda/ mis ISSADU su temmale on ütelnud, et temma sedda kulutab, mis pärast se ma on hukka läinud ning paljaks tehtud kui üks kõrbe, kus ei käi ükski.

Uing se ISSADU ütleb: Sepärast et nemmad on mahhajätud minno kästo/ mis ma neile ollen annud, ning ei olle minno san na kuulnud/ egga se järrele ellanud.

Juda rahwas olli liig-julge ning holeta, ning ei holind sest, kui meie Isand Jesus Luk. XIX, 41. 42 salm. nuttes ütles: Kui sinna teaksid sedda/ ja weelgi selfinnatfel ommal päwal/ mis sinno rahhule tarwis lähhäts; waid nemmad pannid il/ ka wasto, senni kui, parrago Jummal! ots nende peäle tullid. Sepärast ärge eksi mitte, Jummal ei anna ennast mitte pilkada, mis innimenne külwab, sedda peab temma leikama, nenda kui se tõ, nenda on wimaks se palk.

III. On se Laulo Ramat/ selle feest leiad sa need wannad laulud agga selge Eesti-ma keles ning monningad ued laulud sinno öppetuseks, römüks

römüks ning mainitsuseks. Agga panne tähele/ armas innimenne, et sinna pead teist pattust põorma, Jummal lapses uest sündima, ning temma tee peäl käima, kui sa tahhad Jummal mele pärast laulda; sest Jummal ütleb teistde walle risti-innimeste wasto: jätta omma laulo küssendamist mahha, minna ei tahha sinno laulo kandle lömist kuulda. Agga õnsad on need, kes om mo hinge parrandamispeäle iggapäaw mõtlewad, ja nenda teine teist öppetawad ning mainitsewad kitusse ning waimolikko lauludega, ja nenda Isandale ommas süddames hästi laulwad.

Kui sa monne laulo wisi ei moista, siis loe neid ning sata omma hingele luggemisega kasso, kunnid sa ka nende wisid õppid.

IV. On üks Palwe Ramat. Eest woid sa nähha kudda üks wagga hing Jummal käest palwes abbi otsib, tedda kida ning tännab. Se olgo sulle juhhatamispe assemel; agga õppi omma patto hädda ning hinge haigust nenda tundma/ et sa ilma ramatota ommast süddamest sedda omma taewase Isale woid kaebada, ning tedda palluda, kui waggad lapsed ommad wannemad palluwad, ning siis, kui nemmad sawad, tännawad.

Ristmispe ning Laulatamispe sannad peawad sind öppetama ning sinno mele tulletama, mis sinna ommas ristmispe Jummalale olled tootanud, ning kudda sinna omma abbiello sees pead ellama.

Wimaks kida Jummal heldust ning armo, kes teist willetsuste ajal sind ei unnusta, waid sinno peäle

peäle hallastab ning omma sanna walgust rohkes-
te sinnule pakkub. Temma puab sind se läbbi
pimmedusse rigist peästa, sind ommaks lapses
walmistada, ning kui sa temma sanna tännoga
wastowottad, ning lassed temma Waino läbbi
omma süddant parrandada, siis temma tahhab
sind iggaweste rõmustada.

Pallu ka nende eest, kes ommast warrandusfesi
middagi on jagganud sinno kassuks, et sinna se
ramato alwa hinnaga woid osta; pallu Jumma-
lat, et temma neid tahhaks täita keikide waimoli-
ko annettega. Kui sa nüüd tännoga Jummalala
heldust öppid tundma, ning noudma temma mele
pärrast olla, siis saab Kristus tõeks teggema, mis
temma on tootanud Matt. XIII, peat. 12 salmis:

Bennel on, ning sedda hästi prugib, sellele peab
antama/ ja temmal peab kül ollema.

Ugga selle sure Jummalale, kes paljo ennam kui rohkest woi-
tebha ülle keige se, mis meie pallume ehk moistame, sedda wä-
ge möda, mis meie sees wägget on, sellesammale olgo au koge
godusfes Kristusse Jesusse sees keige rahwa põlwes
iggawesfeks aiaks iggaweste, Amen.

Monningatte Sannade Selletus.

Kallelwa/ se on: kütte Jummalat.

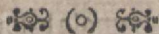
Kärielaion, se on: kassand, heida armo.

Jesus on A ning O, se on: Jesus on Alginne ning Ots.

Jesse on kunninga Lawete isä nimmi, sepärrast Jesse

jaar tähhendab Lawete suagu wõesä, kusi Kris-

tus lihha polest pidid sündima.

Onsa

Onsa Putterusse Kafelismusse

I Öppetus/

mis sees on

- 1) Wiis Peatükki.
- 2) Homiko, Dhto, ning Söma-aiia, Palwed.
- 3) Öppetus fest Melewallast pattud andeks
anda.
- 4) Patto Dünnistusse Sannad.
- 5) Kõddo-Öppetus.
- 6) Küssimiste ning Kõstmiste Sannad.

2 Lühhikenne Selletus Küssimiste ja Kõstmiste Sannade sees.

Trükkitud 1729 Aastal.